

Škola, kázeň, pravidla

Čím složitější je organizace školy, její struktura a vzdělávací program, tím účelnější by mělo být její uspořádání.

- dobrá organizace
 - pevná pravidla
 - jasný řád
-
- zásada **tolik svobody, kolik je možno, tolik řádu, kolik je nutno**

(Blížkovský, 1992)

Kázeňská politika školy

- musí být založena na
 - společenských hodnotách a perspektivách
 - a na prospěchu žáků (Gushee, 1984)
- nejasná kázeňská politika
- => nebezpečí, že se pedagogické výchovné úsilí rozmělní a bude se zaměřovat na jednotlivé aktivity
- kázeňská politika školy by měla pojímat celý její systém

Kázeňská politika školy

- základním východiskem je **podpora žádoucího chování**
- tradiční pojetí – zaměření *výhradně na porušování kázně*, na žáky s problémy v chování
 - opomíjení podpory rozvoje osobnosti a jejího prosociálního směřování
- Např. *do školy chodíme včas x do školy nechodíme pozdě.*

Celoškolský přístup kázeňské politiky školy

Základní pravidla kázeňské politiky (Colvin, Fernandez)

- 1) Vymezení žádoucích způsobů chování**
- 2) Výuka žádoucích způsobů chování**
- 3) Propagovat a uznávat způsoby správného chování**
- 4) Aktivně zpracovávat chyby v chování**
- 5) Hodnotit a adaptovat kázeňskou politiku týmem**
- 6) Podporovat pracovníky školy**
- 7) Podporovat individuálního studenta**

Zásady efektivní politiky kázně (Gushee)

- 1) **Informace** jsou cílené na faktické problémy
- 2) **Spoluúčast**
 - studenti – musí se podřizovat
 - učitelé – musí podle nich pracovat
 - rodiče – musí podle nich se školou spolupracovat a podporovat děti v jejich dodržování
- 3) **Definice problému**
- 4) **Flexibilita**
- 5) **Komunikace**
- 6) **Důsledné uplatňování**

Kázeňská politika jako nástroj

- srozumitelnost
- zřetelná pravidla
- spoluúčast
- pozitivní zaměření
- důsledné dodržování
- zřetelné pojmenovávání problémů

Uplatňování pozitivní kázně

- **Pozitivní kázeň** (Adler, Dreikus) = všichni lidé mají stejná práva na důstojnost a respekt
- metody – nerepresivní a nekompromisní
- **přátelské** (ukazují úctu k dítěti) a **přísné** (ukazují respekt k tomu, co je potřeba udělat)
 - Respektují dítě?
 - Jsou efektivní dlouhodobě?
 - Pomohou dítěti rozvíjet hodnotné životní schopnosti jako základ pro dobrý charakter?

(Brock)

Pozitivní kázeň

X

Chování vyvolávané strachem z nesouhlasu
postrádá pojetí odpovědnosti a ohledu ke
druhým (Fontana)

Tři zásady efektivní každodenní disciplíny ve třídě bez narušení výuky (Keating)

- 1) ***naslouchat*** žákům - dát jim příležitost vyjádřit se, říci k problému svou verzi
 - pokud k tomu není čas v hodině, pak se musí najít po ní nebo i po vyučování. Výuka tak může pokračovat a žák přitom ví, že dostane prostor pro vysvětlení, a zklidní se.
 - i když si je učitel jistý, že ví, o co jde, každý žák by měl vědět, že dostane možnost a bude vyslyšen.

- 2) ***spravedlnost*** - důslednost a spravedlnost učiteli přináší úctu a respekt žáků.
 - nutno dát jednoznačně najevo, co od žáků očekáváme, a také to pak musíme zřetelně prosazovat. pravidla kázně spravedlivá pro všechny = jediná diskuse, která může ve třídě nastat, je diskuse o těchto pravidlech

- 3) vědět, kdy má učitel ***řešit kázeňské přestupky s vedením*** školy
 - slabost učitele v očích žáků/zatěžování vedení školy

Shrnutí

- kázeňská politika školy by měla zahrnovat školu jako celek
- spolupráce všech účastníků edukačního procesu (žáci, rodiče, pedagogové) – na všechny by se měla vztahovat
- pravidla – jasná, srozumitelná, pozitivně zaměřená, spravedlivě a důsledně uplatňovaná
- pozitivní charakter, aby mohla ovlivňovat žádoucí způsoby chování

Literatura

Vojtová, V. Postoje učitelů a žáků ke kázeňské problematice na základní škole. (Disertační práce) Brno: MU. 2001